

HOTĂRÎRE

„24” ianuarie 2008

Nr. VI/1

mun. Chișinău

Cu privire la activitatea CSȘDT
și realizarea activităților de cercetare
și inovare în sfera științei și inovării în anul 2007

Asambleea Academiei de Științe a Moldovei a examinat Raportul analitic privind realizarea activității de cercetare și inovare, transfer tehnologic și pregătire a cadrelor științifice, activitatea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică în anul 2007 și, ca rezultat, constată o continuă extindere a rolului științei în creșterea economică, rezolvarea problemelor sociale și a conștientizării crescânde a paradigmei dezvoltării societății prin cunoaștere care devine forța motrice a realizării strategiei schimbării.

Activitatea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Academiei de Științe în anul 2007 a fost direcționată spre consolidarea și mobilizarea potențialului științific din sfera științei și inovării întru realizarea direcțiilor strategice de cercetare pentru anii 2006-2010, aprobate de Parlamentul Republicii Moldova, îmbunătățirea managementului dezvoltării științei, renovarea bazei tehnico-materiale, extinderea transferului tehnologic în economia națională.

Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al A.Ș.M., în linii generale, și-a îndeplinit atribuțiile specificate în articolul 86 al Codului cu privire la știință și inovare.

În anul 2007, în scopul promovării politicii de stat în sfera științei și inovării, comunitatea științifică a efectuat cercetări conform celor 6 direcții strategice la 629 proiecte, inclusiv proiecte instituționale fundamentale - 122, aplicate - 188, din cadrul a 16 programe de stat – 109, proiecte independente – 36, de transfer tehnologic – 43 și internaționale – 131. În anul 2007 au fost finalizate 145 proiecte de cercetări științifice.

Comunitatea științifică conștientizează și apreciază înalt faptul că, datorită susținerii continue din partea Președintelui Republicii Moldova dl Vladimir Voronin și Guvernului Republicii Moldova, a finanțării științei a fost extins arealul cercetărilor științifice și au fost obținute noi rezultate atât în domeniul cercetărilor științifice fundamentale, cât și al celor aplicate.

În anul 2007 au continuat cercetările în domeniul nanotehnologiilor și nanostructurilor pentru electronică și fonică, în domeniul fizicii teoretice, stării de condensate și ingineriei materialelor, studiului proceselor termofizice de transfer și prelucrării electro-fizico-chimice ale suprafețelor, în domeniul dezvoltării produselor inginerești, în domeniul materialelor și tehnologiilor în construcția de mașini, de elaborare a metodelor de eficientizare a sistemelor energetice.

Au fost create, testate și omologate soiuri și hibrizi de plante competitive, elaborate tehnologii avansate pentru agricultura intensivă, precizională și ecologică, de procesare a materiei prime cu consum redus de energie, de mecanizare a proceselor tehnologice și de testare a mașinilor agricole, de obținere a surselor renovabile de energie din produse vegetale și deșeuri agricole. În total în sectorul agroalimentar au fost implementate 87 de elaborări științifice și realizate 27 de proiecte de transfer tehnologic.

Realizări semnificative au fost obținute în domeniul științelor biologice, chimice și ecologice, în biomedicină și securitatea sănătății. În proces de realizare se află 8 proiecte de transfer

tehnologic. Au fost implementate 60 de elaborări, obținute 84 de brevete de invenție și 16 certificate de autor în domeniul științelor biologice, chimice și ecologice.

Au fost obținute noi realizări în domeniul modelării matematice, informaticii și tehnologiilor informaționale. O atenție mai mare a fost acordată cercetărilor în domeniul economiei, în special perfecționării sistemului financiar–monetar și orientarea lui spre economia reală, elaborarea mecanismelor de creștere economică, perfecționării sistemului de protecție socială a populației, modelării consecințelor economice și sociale.

În domeniul științelor medicale au fost implementate 99 de metode noi de diagnostic, tratament și profilaxie a diferitor maladii, au fost obținute 19 substanțe noi, 29 de brevete, 49 certificate de drept de autor, implementate 19 brevete.

În domeniul științelor umanistice și artelor a fost identificată imaginea de ansamblu a societății în tranziție, principalele modele de gândire și organizare a societății în proces de modernizare a subsistemelor, instituțiilor și structurilor. Au fost obținute cunoștințe inedite privind originea și răspândirea indo – europenilor.

Pe parcursul anului 2007 Agenția de Inovare și Transfer Tehnologic a monitorizat realizarea a 43 de proiecte de transfer tehnologic cu un volum total de finanțare de circa 14 milioane lei, dintre care 5,7 milioane lei din surse extrabugetare din mediul de afaceri.

A fost elaborată Legea „Cu privire la parcurile științifico – tehnologice și incubatoarele de inovare”, care a fost adoptată de Parlament la 21.06.07 cu nr. 138-XVI, elaborate 8 regulamente și contracte pentru implementarea legii menționate.

În anul de referință au fost întreprinse un șir de măsuri și au fost create Parcul științifico – tehnologic „Academica” și Incubatorul de inovare „Inovatorul”.

În perioada de referință (2007) Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică a acordat o deosebită atenție executării documentelor de politici elaborate și aprobate de Guvernul Republicii Moldova, Parlament și Președinție.

Un document social-politic de importanță majoră, în activitatea Academiei de Științe și a organului său executiv CSSDT, a fost Programul Guvernului „Modernizarea țării - Bunăstarea poporului 2005-2009”.

CSSDT a organizat monitorizarea permanentă privind evidența și influența asupra executării tuturor măsurilor preconizate în Planul de acțiuni, care sunt parte componentă a activității de organizare a cercetărilor din sfera științei și inovării.

Întru executarea Planului de implementare a Strategiei de reformă a administrației publice centrale în R.M. și a Planului detaliat de implementare a Strategiei de reformă a APC, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.54 din 18 ianuarie 2007, CSSDT a aprobat planul propriu de acțiuni specific Academiei de Științe prin Hotărârea nr.39 din 22 februarie 2007. Planul de acțiuni nominalizat pentru anul 2007 a fost executat în linii mari.

Conform planului de acțiuni a fost creată o structură nouă a CSSDT - „Direcția politici, management și monitorizare în sfera științei și inovării” în baza reorganizării a două direcții.

Pe parcursul anului a fost organizată instruirea funcționarilor publici (69 persoane) timp de 5 zile conform unei dispoziții speciale a Președintelui A.Ș.M.

CSSDT sistematic monitorizează și informează Guvernul despre executarea măsurilor preconizate în Programul Național „Satul Moldovenesc” referitoare la dezvoltarea sferei științei și inovării, care contribuie esențial la realizarea problemelor sociale și economice din sectorul rural.

Pe parcursul anului 2007 CSSDT al A.Ș.M., organizațiile din sfera științei și inovării au continuat activitatea privind implementarea prevederilor Strategiei Naționale de prevenire a corupției și a Acordului de colaborare între A.Ș.M. și Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției (semnat la 17.01.2007).

Un loc aparte în activitatea CSSDT a ocupat realizarea măsurilor preconizate în Planul de Acțiuni RM – UE 2005-2008. E de menționat faptul că toate acțiunile preconizate în Planul A.Ș.M. RM – UE au fost executate.

Academia de Științe în anul 2007 a participat activ la lucrările Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană și Comisiei Naționale pentru implementarea IPAP-ului.

În perioada de referință Secția de Științe Biologice, Chimice și Ecologice, Secția de Științe Agrare, Secția de Științe Medicale și Secția de Științe Fizice și Inginerești au elaborat propuneri în

baza căroră a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr.304 din 17 martie 2007 „Cu privire la aprobarea Programului Național de asigurare a securității ecologice pentru anii 2007-2015” și a Hotărârii CSȘDT nr.101 din 24 mai 2007 privind aprobarea Planului de acțiuni întru implementarea Hotărârii Guvernului nominalizate.

În anul 2007 CSȘDT și-a extins activitatea în domeniul elaborării și perfectării actelor normative și legislative. Total au fost pregătite și prezentate Guvernului pentru aprobare 25 proiecte de legi, proiecte de Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova, la 46 de Proiecte de Legi și Proiecte de Hotărâri ale Guvernului au fost pregătite avize privind perfectarea ulterioară a acestor documente legislative.

Au căpătat noi dimensiuni relațiile științifice internaționale ale A.Ș.M. prin prisma vectorului european al R.M., dezvoltând totodată și legăturile tradiționale ale comunității științifice.

În anul 2007 au fost semnate acorduri de colaborare cu Academia de Științe din Azerbaidjan, Austria, China și Turcia, cu Fondul de cercetări fundamentale din Belarus, au fost semnate două protocoale adiționale cu Fondul de Cercetări Fundamentale din Federația Rusă.

A continuat cooperarea tradițională cu Academia de Științe din România, Ucraina, Bulgaria, Polonia, au fost dezvoltate relațiile de cooperare cu Academiile de Științe din China, Turcia, Țările baltice.

A continuat derularea a 12 proiecte comune finanțate de A.Ș.M. și INTAS (2006-2008) în sumă de 1 mln. de euro și 8 proiecte pentru tineri în sumă de 111,2 mii euro.

Programele de granturi oferite de Asociația MRDA, de comun acord cu Fundația CRDF din SUA, asigură finanțarea mobilității cercetărilor, procurarea echipamentului științific, susținerea tinerilor cercetători.

De exemplu, Programul pentru dezvoltarea sistemului informațional interbibliotecar în cadrul A.Ș.M. – Centrul pentru Resurse și Rețele Informaționale și Biblioteca Științifică a A.Ș.M. au fost dotate cu echipament în sumă de 200 mii dolari, inclusiv servere, 30 calculatoare și alte materiale.

Au fost acordate 23 granturi pentru susținerea deplasărilor la conferințe științifice internaționale (Programul de granturi ETGP și PRDS), concursul pe programul de granturi pentru procurarea echipamentului științific MERL II a fost anunțat de către ASOCIAȚIA MRDA în comun cu A.Ș.M. și Fundația CRDF, au fost acordate patru granturi a câte 90000 dolari SUA fiecare.

S-a înregistrat o activizare a participării la lucrările Organizației Cooperării Economice la Marea Neagră, ale Consiliului Internațional pentru Știință, ale Agenției Internaționale pentru Energie Atomică, ale Asociației Internaționale a Academiilor de Științe, ale Rețelei din Europa Centrală și de Est a A.Ș., ale Comitetului Științific NATO etc.

Au fost întreprinse acțiuni concrete în extinderea integrării în spațiul european de cercetare prin participarea R.M. la Programele Cadru (PC) în domeniul cercetării.

În cadrul PC 6 au fost acceptate 19 propuneri de proiecte. În programele PC 7 au participat 450 cercetători, profesori, alți reprezentanți. A avut loc schimbul echivalent de cercetători între A.Ș.M. și alte țări care a contribuit la promovarea elocventă și consecventă a imaginii A.Ș.M. în lume.

Pe parcursul anului 2007 au fost publicate 144 monografii, 77 manuale, 2349 articole științifice, dintre care 1566 în reviste recenzate naționale și 783 – internaționale.

În anul de referință numărul total de titluri de protecție înregistrat a constituit 186 de unități.

În anul 2007 în sfera științei și inovării au activat 5861 persoane, inclusiv cercetători științifici – 3091, dintre care doctori habilitați – 420, doctori în științe – 1300, cercetători științifici pînă la 35 de ani – 870, academicieni – 44 (vîrsta medie 70, 2 ani) membri corespondenți – 58 (vîrsta medie – 69,3), vîrsta medie a doctorilor habilitați a constituit – 63,3 ani, a doctorilor în științe – 51,5 ani.

La 3 aprilie 2007 a avut loc Adunarea generală a membrilor titulari și a membrilor corespondenți ai A.Ș.M., la care în calitate de membri titulari ai A.Ș.M. au fost aleși: Vladimir Arnautov, matematică; Victor Lacusta, fiziologia omului și animalelor; Eva Gudumac, chirurgie pediatrică; Mihai Popovici, cardiologie; Gheorghe Țîbîrnă, oncologie; Boris Gaina, tehnologia

băuturilor alcoolice și nealcoolice; Anatol Jacota, genetică și ameliorare; Gheorghe Rusnac, științe politice; Andrei Eșanu, istoria; Mihail Dolgan, literatură; Ion Toderaș, zoologia; Vitalie Postolati, energetica.

În calitate de membri corespondenți au fost aleși 12 doctori habilitați.

Activitatea CSȘDT pe parcursul anului 2007 a fost axată pe intensificarea procesului de eficientizare, inovare și management al organizațiilor din sfera științei și inovării. CSȘDT a fost convocat în 25 ședințe, în cadrul cărora au fost examinate și aprobate 246 hotărâri referitoare la activitatea științifică și managerială, de inovare și transfer tehnologic, financiară, editorială; de pregătire a cadrelor, de organizare și desfășurare a concursurilor.

Au fost examinate și aprobate Planurile de acțiuni privind executarea Hotărârilor Guvernului și Parlamentului în diferite domenii.

CSȘDT sistematic la ședințele sale a examinat activitatea științifică, managerială și măsurile de redresare a cercetărilor a mai multor Institute de cercetări științifice din cadrul A.Ș.M., care a avut un impact pozitiv asupra eficacității realizării planurilor de acțiuni elaborate de către Instituțiile respective vizînd aprofundarea cercetărilor științifice și îmbunătățirea managementului.

În atenția CSȘDT a fost activitatea de organizare a manifestărilor științifice. În ansamblu au fost organizate 128 manifestări științifice inclusiv 75 naționale și 53 internaționale din care: Conferința Academii de Științe din Europa de Est și de Sud Est „Știința globală și politicile naționale: rolul academiilor”; Conferința a II-a Internațională a Societății de Chimie din Republica Moldova cu genericul „Realizări și perspective ale chimiei moderne”; Conferința a II-a a Fizicienilor din Moldova; Conferința de oncologie.

Pe parcursul anului au fost organizate conferințe de omagiere a savanților și oamenilor de artă cu renume național și mondial, ale căror lucrări au proslăvit în lume Republica Moldova. Din această serie de manifestări face parte Conferința științifică „Academicianul Eugen Doga la 70 de ani”, organizată în contextul acțiunilor consacrate Anului Eugen Doga, ce a lăsat o amprentă valoroasă în educația etică, estetică și culturală a fiecărui om.

În scopul implementării politicii de stat în domeniul pregătirii cadrelor și perfecționii profesionale continue la un nivel performant a fost organizată instruirea universitară, postuniversitară și de perfecționare a cadrelor științifice. În anul 2007 pregătirea cadrelor științifice a fost organizată prin doctorat și postdoctorat, cursuri, seminare și stagii pentru colaboratorii A.Ș.M. Pregătirea cadrelor s-a efectuat în cadrul a 42 de instituții de stat la peste 130 de specialități. La studii de doctorat au fost înscrise 2117 persoane.

Conform planului de admitere urmau să fie înmatriculați 290 doctoranzi și 28 postdoctoranzi, real au fost înmatriculate 259 persoane. Au rămas nesolicitate 31 locuri.

Comunitatea științifică, colaboratorii CSȘDT în anul 2007 au participat activ la elaborarea Strategiei Dezvoltării Naționale pentru 2008-2011, Strategiei Naționale de Dezvoltare durabilă a complexului agroindustrial (2008-2015), la elaborarea propunerilor și a Concepției de reformare a sferei de cercetare – inovare și a mecanismului de finanțare a cercetărilor științifice din sectorul agroalimentar, la elaborarea Cadrului de Cheltuieli pe termen mediu 2008-2010 și a altor documente importante.

De rînd cu realizările obținute în anul 2007, Asambleea A.Ș.M. constată că rezultatele științifice obținute de comunitatea științifică n-au fost valorificate pe deplin în sectorul real al economiei, sunt rezerve nevalorificate privind aprofundarea cercetărilor științifice fundamentale și aplicate în cadrul programelor de stat și proiectelor de transfer tehnologic vizînd volumul și structura acestora pe activități; nu pe deplin au fost puse în acțiune posibilitățile managementului activității din sfera științei și inovării. Practica a demonstrat că este oportună modificarea regulamentelor de decernare a premiilor - savantul anului, inovatorul anului, și premiile A.Ș.M.

Cercetările științifice în domeniul economiei complexului agroalimentar nu sunt complexe și nu satisfac necesitățile extinderii reformelor economice în sectorul rural, industria de prelucrare a materiei prime și comercializarea produsului finit, în domeniul consolidării terenurilor agricole, subvenționării agriculturii, soluționării problemelor sociale de la sat. Asambleea Academiei de Științe a Moldovei **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă:

1.1. Raportul analitic privind rezultatele științifice principale obținute în sfera științei și inovării în anul 2007.

1.2. Raportul privind activitatea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al A.Ș.M.

2. A considera drept obiective principale în activitatea organizațională și managerială a Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică, a Secțiilor de Științe ale A.Ș.M. și organizațiilor din sfera științei și inovării în anul 2008 eficientizarea activității de cercetare – inovare în cadrul direcțiilor strategice ale activității din sfera științei și inovării pentru anii 2006-2010 aprobate de Parlamentul RM, prevederilor Codului cu privire la știință și inovare, Acordului de parteneriat între Guvern și A.Ș.M. pentru anii 2005-2008, Programului Național „Satul Moldovenesc”, „Modernizarea țării – bunăstarea poporului”, întru dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere”.

3. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică:

3.1. Va elabora un nou Acord de Parteneriat între Guvern și A.Ș.M. pentru anii 2009-2012;

3.2. Va continua activitatea de optimizare a structurilor organizațiilor publice din sfera științei și inovării;

3.3. Va organiza alegerea directorilor organizațiilor instituționale;

3.4. Va întreprinde măsuri privind finisarea lucrărilor de construcție a Bibliotecii Centrale „A. Lupan” și a Liceului A.Ș.M.;

3.5. Va modifica Regulamentele cu privire la decernarea premiilor;

3.6. Va continua practica de monitorizare și examinare la ședințele sale a activității științifice și manageriale a instituțiilor subordonate;

3.7. Va întreprinde măsuri concrete privind eficientizarea valorificării surselor financiare bugetare alocate pentru construcția Liceului și Universității Academiei de Științe;

3.8. Va elabora un plan de acțiuni privind realizarea obiectivelor trasate în raport, în alocațiunea dlui acad. Gh. Duca, Președinte al A.Ș.M., precum și a propunerilor și obiecțiilor membrilor Asambleei pe marginea raportului prezentat la sesiunea a VI-ea a Asambleei A.Ș.M.

4. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică, birourile secțiilor de științe ale A.Ș.M. vor întreprinde măsuri concrete privind mobilizarea potențialului științific și intelectual și material la executarea Hotărârii Parlamentului RM, promulgată de Președintele RM dl. Vladimir Voronin, „Strategia Națională de Dezvoltare pe anii 2008-2011”, Secțiile de științe, organizațiile publice din sfera științei și inovării vor elabora planuri proprii de acțiuni de dezvoltare pentru anii 2008-2011, axate pe direcțiile strategice ale activității din sfera științei și inovării.

5. A aproba Raportul privind „Realizarea programului de activitate în sfera științei și inovării” stipulat în Acordul de Parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei și contribuției comunității științifice la executarea programului Guvernului „Modernizarea țării – Bunăstarea poporului 2005-2009”.

6. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică va asigura organizarea și desfășurarea în condiții de transparență a alegerii președintelui A.Ș.M. în cadrul sesiunii a VII-a Asambleei A.Ș.M. din 21.02.08

**Președinte al A.Ș.M.
academician**

Gh. Duca

**Secretarul științific
general al A.Ș.M.
academician**

B. Gaina